

Gråjong i eventyret "De tre døtrene i berget det blå"

Høsten 1886 bodde Erik Werenskiold i Sandvika. Han brukte sine nære omgivelser som motiv for illustrasjoner til praktverket *Norske Folkeeventyr*. Det vakre landskapet på Jong fanget hans interesse.

Mellom Jong, eller GråJong som det også ble kalt, ble skilt ut fra Østre Jong i 1843, og de to gårdene ligger der tett i tett som om de stadig var ett felles tun.

Til alle de tre Jonggårdene som ligger på åskammen som perler på en snor går det vakre alleer fra Slepndveien. Det var nok beliggenheten og det fine kulturlandskapet med åker og eng, gårdsveier og alleer, som gjorde Erik Werenskiold så begeistret at da han i 1886 skulle finne en gård som kunne illustrere eventyret *De tre kongsdøtrene i berget det blå* valgte han seg Gråjong.

Dette var høsten etter den mye omtalte *Fleskumsommeren*, da åtte av våre mest kjente kunstnere, deriblant Erik Werenskiold, tilbrakte sommeren på gården Fleskum ved Dæhlivann, og *Stemningsmaleriet* i norsk kunsthistorie ble skapt.

Werenskiold med kone og barn bodde denne høsten i Birkheim, Elias Smithsvei 27. Disse høstmånedene i 1886 var han i ivrig korrespondanse med Moltke Moe som bodde i Kristiania. Leif Østby siterer Erik Werenskiolds brev i sin bok om kunstneren: *Her ligger en prektig gård bondegård på en houg heroppe, (det var MellomJong), med lidt omkalfatring av hovedbygningen vil jeg kunne benytte den direkte i eventyret*. Videre skriver Østby: *En forstudie viser gården sett nede fra grinden med veien som bukker seg oppover bakken mellom høstnakte Trær. Som den ligger der på bakkekammen, tung og ruvende er vi ikke i ringeste tvil om at vi er på rette veien til berget det blå. Hele hemmeligheten ligger egentlig i Werenskiolds bruk av tonen som stemningsskapende element. De lange kveldskyggene svøper seg mykt omkring husene og de hellende jordene får oss på en merkelig måte til å fornemme stillheten og mennesketomheten. Denne suggestive skumringen er som det fremgår av brevene, helt og holdent tegnerens ide. Werenskiold skrev nemlig til Moltke Moe og ba ham forandre teksten så tegningen passet bedre til den. ... Lidt skumring kunde de kanskje også gjerne spandere (brev av 8. desember 1886). I eventyret kom det da kort og godt til å hete: «I kveldingen kom de frem til en stor grom gård».* Det var Mellom Jong, som i dag ligger like vakker i landskapet som den gang.

Kilde: Leif Østby, 1993

Ingunn Stuvøy